

Friluftsliv for børn og unge i Norden

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 8 april 2014 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Kultur- og Uddannelsesudvalget.

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at igangsætte og gennemføre friluftrelaterede aktiviteter, herunder en nordisk konference om temaet i forbindelse med det nordiske friluftår som afholdes i 2015. Aktiviteterne kan med fordel planlægges i et samarbejde med det nordiske friluftsnætsværk og fokus bør primært ligge på børn og unge, sundhed, bevægelse herunder også gadeidræt

at udarbejde og implementere en nordisk strategi for et urbant friluftsliv, der særligt faciliterer børn og unges brug af parker og andre udearealer i byområder, og som kan sikre positive oplevelser, herunder fysiske og sociale aktiviteter til fremme for den mentale og fysiske sundhed. Videre indarbejdes en delstrategi, der også tilgodeser børn og unge uden for de store byer, f.eks. i udkantsområder

at Nordisk Råds Miljøpris i 2015 uddeles til et nordisk forankret projekt, kampagne eller lignende, der fremmer børn og unges muligheder for at få et aktivt friluftsliv i byrummet, og som understøtter de fysiske, motoriske og sociale udfoldelsesmuligheder i bynære parklignende og rekreative grønne områder, og gerne et projekt der også kunne indbefatte eksempler og *best practices* inden for udeundervisning, bevægelse og bæredygtighed i læring generelt set i uderummet

at igangsætte en komparativ analyse af de nordiske landes regler og lovgivning for byplanlægning i relation til tilgang til grønne og rekreative områder med henblik på at skabe fremsynede rammer, der fordrer et aktivt friluftsliv i byerne

at der i det danske formandskabsprogram for Nordisk Ministerråd gældende for 2015 indarbejdes strategi, aktiviteter og konference om nordisk friluftsliv som beskrevet i at-satserne oven for, således at både børn og unge-aspektet varetages samtidig med at leg, læring og bevægelse i uderummet også bliver en væsentlig del af formandskabsprogrammet, ikke mindst set i lyset af fejringen af "det nordiske friluftsliv 2015"

at der fremsættes en mundtlig redegørelse ved Nordisk Ministerråd på sessionen i 2016 om de resultater og aktiviteter, der er gennemført og opnået omkring friluftslivet i Norden i regi af ministerrådet

Akureyri den 8 april 2014

Karin Åström

President

Britt Bohlin

Rådsdirektør

Nordisk Råd

Rek. 10/2014

Tidligere nummer:
A 1617/kultur

Behandles i:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 14-00082-9

Udvalgsforslag om friluftsliv for børn og unge i Norden

1. Udvalgets forslag

Kultur- og Uddannelsesudvalget Kultur- og Uddannelsesudvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at igangsætte og gennemføre friluftslivrelaterede aktiviteter, herunder en nordisk konference om temaet i forbindelse med det nordiske friluftsliv som afholdes i 2015. Aktiviteterne kan med fordel planlægges i et samarbejde med det nordiske friluftslivnetværk og fokus bør primært ligge på børn og unge, sundhed, bevægelse herunder også gadeidræt

at udarbejde og implementere en nordisk strategi for et urbant friluftsliv, der særligt faciliterer børn og unges brug af parker og andre udearealer i byområder, og som kan sikre positive oplevelser, herunder fysiske og sociale aktiviteter til fremme for den mentale og fysiske sundhed. Videre indarbejdes en delstrategi, der også tilgodeser børn og unge uden for de store byer, f.eks. i udkantsområder

at Nordisk Råds Miljøpris i 2015 uddeles til et nordisk forankret projekt, kampagne eller lignende, der fremmer børn og unges muligheder for at få et aktivt friluftsliv i byrummet, og som understøtter de fysiske, motoriske og sociale udfoldelsesmuligheder i bynære parklignende og rekreative grønne områder, og gerne et projekt der også kunne indbefatte eksempler og *best practices* inden for udeundervisning, bevægelse og bæredygtighed i læring generelt set i byrummet

at igangsætte en komparativ analyse af de nordiske landes regler og lovgivning for byplanlægning i relation til tilgang til grønne og rekreative områder med henblik på at skabe fremsynede rammer, der fordrer et aktivt friluftsliv i byerne

at der i det danske formandskabsprogram for Nordisk Ministerråd gældende for 2015 indarbejdes strategi, aktiviteter og konference om nordisk friluftsliv som beskrevet i at-satserne oven for, således at både børn og unge-aspektet varetages samtidig med at leg, læring og bevægelse i byrummet også bliver en væsentlig del af formandskabsprogrammet, ikke mindst set i lyset af fejringen af "det nordiske friluftsliv 2015"

at der fremsættes en mundtlig redegørelse ved Nordisk Ministerråd på sessionen i 2016 om de resultater og aktiviteter, der er gennemført og opnået omkring friluftslivet i Norden i regi af ministerrådet

Nordisk Råd

Rek. 10/2014

Tidligere nummer:
A 1617/kultur

Behandles i:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 14-00082-9

2. Baggrund

Naturen og friluftslivet repræsenterer centrale temaer og værdier, som er med til at binde de nordiske lande sammen.

Men udviklingen i hele Norden er bekymringsfuld fordi friluftsområder i og rundt om byerne gradvis brydes ned og forsvinder. Samtidig ser vi, at der er ved at udvikle sig nye og voksende klasseforskelle i samfundet. Forskellene handler ikke bare om økonomi eller socialklasser, men om de befolkningsgrupper, som har godt helbred, og de som ikke har det grundet sygdom, stress og overvægt.

De nordiske lande står overfor mange af de samme udfordringer. Derfor giver det også mening at stå sammen for at finde de gode løsninger. Ved at arbejde sammen kan de nordiske lande få større gennemslagskraft og resultater på friluftslivsområdet.

Den stigende urbanisering og tilflytning til de store byer i Norden kan ske på bekostning af friluftslivet. Samtidig ved vi, at grønne oaser i nærområdet til boligområder har en direkte indvirkning på vores fysiske og mentale almentilstand. Beregninger har vist, at hvis der er længere end en kilometer fra boligområdet til nærmeste grønne område, så øges sandsynligheden for en ringere sundhed, fedme og stress. Der er videre undersøgelser som peger på, at stress hænger sammen med antal besøg i grønne områder. Jo oftere man opsøger et friluftsområde, desto lavere vil stressniveauet være.

Samtidig ved vi at børn og unges inaktivitet er voksende. I en undersøgelse blev det opgivet, at kun 26 % af børnene, som deltog, var ude i den friske luft hver dag i løbet af sommeren 2011, hvilket er en nedgang på 33 % i forhold til bedsteforældregenerationen. Tal viser også, at siden 2004 er andelen af idrætsaktive f.eks. i Danmark, som vælger at dyrke idræt i foreninger, faldet fra 67 til 41 %. Inaktivitet kan derfor blive en af de store følgevirkninger.

Derfor er det væsentligt at arbejde for at friluftslivet tilrettelægges, så der kan gennemføres aktiviteter, som finder sted i boligområder og nærområder i bymiljøet og landområder, der hvor børnene færdes i forvejen. Det er vigtigt at få frem enkle og nemt tilgængelige tilbud, således at de befolkningsgrupper, som i dag står uden for får nemmere tilgang til eksempelvis gadeidræt, bevægelse og motion ude i den fri luft.

3. Høring

Kultur- og Uddannelsesudvalget har behandlet forslaget i januar 2014, hvor Friluftsrådet i Danmark var inviteret med på udvalgets møde. Forslaget blev drøftet og Friluftsrådet havde ideer og input til forslaget.

4. Udvalgets synspunkter

Kultur- og Uddannelsesudvalget finder det vigtigt, at der nu rettes politisk opmærksomhed mod friluftslivet i nordisk sammenhæng. De nordiske lande har potentiale til at arbejde langt mere sammen på dette felt.

Børn og unge i Norden tilbringer meget tid foran computerspil og med *ipads*, hvor de er fysisk passive og stillesiddende. Dette kan have enorme konsekvenser for vores folkesundhed. Diabetes 2 er et voksende sundhedsproblem ikke mindst blandt børn og unge. Samtidig ses der i dag en faldende interesse for, at børn melder sig ind i det etablerede foreningsliv og i idrætsbevægelser. Børn og unge dyrker i højere grad individuel sport f.eks. skateboard og gedefodbold, eller kører måske på mountainbike. Det er naturligvis positivt og godt for sundheden. Men der er befolkningsgrupper som ikke er så ressourcestærke, og som skal have en hjælpende hånd for at komme ud og være aktive. Det kan være overvægtige børn eller udsatte og ensomme børn. Eller minoritetsgrupper hvor særligt piger med indvandrerbaggrund ikke umiddelbart har adgang til, eller mulighed for at dyrke idræt grundet kulturelle forskelle, eller grundet stereotype forestillinger om køn og sport.

Nordisk Råd

Rek. 10/2014

Tidligere nummer:
A 1617/kultur

Behandles i:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 14-00082-9

Her kan det urbane friluftsliv gøre en forskel. Ved at inddrage uderummet og facilitere en byplanlægning, der tilgodeser bevægelse, og som fremmer leg, læring og motion og understøtter en aktiv ungdomskultur, kan flere befolkningsgrupper få mulighed for at deltage i fysisk aktivitet og i udeliv.

Videre må man ikke må glemme de mindre byer og udkantsområder, hvor det også kan være svært for mange befolkningsgrupper at få adgang til f.eks. sportshaller og svømmehaller, da afstand og transport til de nærmeste idrætsanlæg kan være lang og besværlig.

Et andet aspekt, som også bør indgå i en nordisk strategi om friluftsliv er udfordringer omkring de socialt udfordrede og udsatte børn og unge, som kan have stor glæde af udelivet. Disse mennesker bør hjælpes til naturoplevelser, som kan udgøre en væsentlig rekreativ mulighed hos børnene i dagligdagen – både i byer og i landdistrikter. Det kan være lege og aktiviteter i naturen som madlavning over bål, snitning, dragebygning, fugleture, samt ikke mindst forskellige socialt skabende og relationsdannende lege. Det sociale og resiliensstærkende arbejde for udsatte børn kan hente stor støtte i friluftslivet. Tværfaglige samarbejder med f.eks. psykiatrien kan også være yderst relevant.

På baggrund heraf mener udvalget, at der er så store fordele ved aktivt at benytte sig af friluftslivets muligheder, at de nordiske regeringer bør satse på dette i formandsskabsprogrammet 2015. Denne satsning vil være til gavn for både folkesundhed, bæredygtighed og bevægelse i leg og læring samt i det sociale arbejde, der hjælper udsatte børn og giver dem nye kompetencer og muligheder for fællesskab.

5. Konklusion

På baggrund af ovenstående foreslår Kultur- og Uddannelsesudvalget Kultur- og Uddannelsesudvalget, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at igangsætte og gennemføre friluftslivrelaterede aktiviteter, herunder en nordisk konference om temaet i forbindelse med det nordiske friluftsliv år som afholdes i 2015. Aktiviteterne kan med fordel planlægges i et samarbejde med det nordiske friluftslivnetværk og fokus bør primært ligge på børn og unge, sundhed, bevægelse herunder også gadeidræt

at udarbejde og implementere en nordisk strategi for et urbant friluftsliv, der særligt faciliterer børn og unges brug af parker og andre udearealer i byområder, og som kan sikre positive oplevelser, herunder fysiske og sociale aktiviteter til fremme for den mentale og fysiske sundhed. Videre indarbejdes en delstrategi, der også til-

godeser børn og unge uden for de store byer, f.eks. i udkantsområder

at Nordisk Råds Miljøpris i 2015 uddeles til et nordisk forankret projekt, kampagne eller lignende, der fremmer børn og unges muligheder for at få et aktivt friluftsliv i byrummet, og som understøtter de fysiske, motoriske og sociale udfoldelsesmuligheder i bynære parklignende og rekreative grønne områder, og gerne et projekt der også kunne indbefatte eksempler og *best practices* inden for udeundervisning, bevægelse og bæredygtighed i læring generelt set i uderummet

at igangsætte en komparativ analyse af de nordiske landes regler og lovgivning for byplanlægning i relation til tilgang til grønne og rekreative områder med henblik på at skabe fremsynede rammer, der fordrer et aktivt friluftsliv i byerne

at der i det danske formandskabsprogram for Nordisk Ministerråd gældende for 2015 indarbejdes strategi, aktiviteter og konference om nordisk friluftsliv som beskrevet i at-satserne oven for, således at både børn og unge-aspektet varetages samtidig med at leg, læring og bevægelse i uderummet også bliver en væsentlig del af formandskabsprogrammet, ikke mindst set i lyset af fejringen af "det nordiske friluftsliv 2015"

at der fremsættes en mundtlig redegørelse ved Nordisk Ministerråd på sessionen i 2016 om de resultater og aktiviteter, der er gennemført og opnået omkring friluftslivet i Norden i regi af ministerrådet

København den 31. marts 2014

Annette Lind (S)

Göran Montan (M), næstformand

Ingebjørg Amanda Godskesen (FrP)

Jorodd Asphjell (A), formand

Juliane Henningsen (IA)

Karen Ellemann (V)

Liselott Blixt (DF)

Peter Johnsson (S)

Rigmor Andersen Eide (KrF)

Sinuhe Wallinheimo (saml)

Svein Harberg (H)

Valgerður Gunnarsdóttir (Sj.)

Villum Christensen (LA)

Tuula Peltonen (sd)

Nordisk Råd

Rek. 10/2014

Tidligere nummer:
A 1617/kultur

Behandles i:
Kultur- og
Uddannelsesudvalget

J.nr. 14-00082-9